

TEATER
INN
LANDET

teaterinnlandet.no

av Mikkel Bugge

FIRE FORSØK PÅ Å GJØRE EN FORSKJELL

TEATER INNLANDET © 2017

FOTO: ARNEFINN JOHNSEN

Hva gjør du for å gjøre en forskjell?

Vi vil at teater skal gjøre en forskjell. Vi vil at forestillingene våre skal være opplevelser du tar med deg hjem og diskuterer videre. Vi inviterer deg inn i teaterrom fylt av inntrykk og tanker som ikke bare kan forlates når applausen stilner, men som krever svar. Et spark i sjelen, kaller vi det.

Fire forsøk på å gjøre en forskjell handler om mennesker som på ulikt vis forsøker å gjøre noe med verdens mange urettferdigheter. De har vært sikre på at de kan gjøre en forskjell og mener alle at de gjør noe viktig. Men stemmer det? Når utgjør man egentlig en forskjell?

Teater Innlandet har reist rundt i Hedmark og Oppland og spurt ulike mennesker om hva akkurat de gjør for å bidra til en bedre verden. Svarene har vært veldig forskjellige. Noen har et nærfokus. De kildesorterer, tar vare på gamle venner, kjører tog, spiser økologisk mat eller jobber som frivillig for Kirkens SOS. Andre ser ut i verden og snakker om å støtte Amnesty, sende penger til Syria, kjøpe regnskog eller være Plan-fadder.

Folk tar egne valg. Noen klarer ikke å sitte hjemme og se nøden som ruller mot dem fra TV-skjermene. De må gjøre noe aktivt. Så noen reiser til kysten av Middelhavet for å ta imot båtflyktninger. Noen bygger barnehjem i Latin-Amerika. Noen drar til Afghanistan og er lærere for jenter der. Leger Uten Grenser står midt i skuddlinjen. Det gjør også våre militære på fredsoppdrag i utlandet. Det er mange som tar sjanser og ofrer mye for å gjøre en forskjell.

Jeg lurer på om det er mulig å beholde troen på at hver og en av oss kan gjøre noe som betyr noe når man står midt i konflikter og katastrofer og ser den uendelige rekken av vonde enkeltskjebner. Er det mulig å ikke bli kynisk? Jeg vet ikke. Jeg vet bare at jeg har stor respekt for alle som hjelper til så godt de kan, enten det er her eller der.

«Hva gjør du for å gjøre en forskjell?» spurte vi altså ulike mennesker. Et av svarene som jeg ikke har klart å glemme kom fra en teaterkollega. Han sa at før i tiden så trodde han at han med teaterforestillinger kunne redde hele verden. Så smilte han og fortsatte: Nå vet jeg at jeg kan det. – Ett liv av gangen ...

Jeg har tatt med meg det svaret. Vi kan alle gjøre en forskjell – for ett og ett menneske.

Janne Langaas
Janne Langaas
teatersjef

De som brenner

Vi ser det spede barneliket med ansiktet gjemt i den greske sanda. Vi ser øynene til femåringen i ambulansen i Aleppo. Bildene river i oss, og vi blir rystet. Vi gir penger eller snur oss vekk. Men vi ser ikke de 800 millionene som sulter. Vi kan ikke navnene på noen av de mer enn 400.000 menneskene som døde av malaria i fjor. Den store og voldsomme nøden er ukjent og langt borte. Vi veit den finnes, men vi tar den ikke inn over oss. I alle fall er det sånn for de aller fleste av oss. Men så er det noen som tar tak. Som reiser ut. Hvem er de? Hva vil de? Og får de til det de prøver på?

Fra krig til hjelp

I 2014 lagde vi *Inntrengerne* på Teater Innlandet. Den handlet om hva norske Afghanistan-soldater tok med seg hjem fra krigen. Spennet mellom livet der ute og livet her hjemme. Forestillinga tok utgangspunkt i intervjuer med soldater og veteraner. Samtalene gjorde oss nysgjerrige på forholdet mellom verden og Norge. Vi begynte å intervjuer de som reiser ut uten våpen, men med gode intensjoner og prosjekter i kofferten. Gradvis ble dette til *Fire forsøk på å gjøre en forskjell*.

Én forlot sukkerfrie barnebursdager og reiste til akutt underernæring. En annen pendlet mellom leiligheta i Hamar og en klinikk i Sør-Sudan med slanger i gresset. En tredje satt i en ørken og skrev rapporter i femti grader mens svetten rant ned i tastaturet. Men vi møtte også flere som hadde lite kontakt med dem de hjalp. Som befant seg langt unna felten.

«Bistand er noe av det vanskeligste man kan drive med», sa en forsker til oss. Det er lett å finne feilslåtte bistandsprosjekter. Men det er også mange suksesshistorier. Gjennomgående opplevde vi at menneskene vi møtte bar i seg både engasjement og kritikk, kynisme og idealisme.

Hvem hjelper hvem?

Fire forsøk på å gjøre en forskjell handler om mennesker som brenner i en verden på kanten av kaos. Karakterene lever med konsekvensene av livsvalg som har kostet dem mye. Men det handler også om allmenne følelser og opplevelser som alle kan kjenne seg igjen i. For hvem kan vi egentlig hjelpe, og hvordan kan vi redde hverandre og oss selv?

I arbeidet med dette stykket har vi møtt ufattelig mange rause mennesker som har delt villig av sine liv. Denne forestillingen kunne ikke blitt til uten dem. Vi skylder hver og én en stor takk!

God forestilling!

Gard B. Eidsvold
regissør

Mikkel Bugge
dramatiker

Prisen for å reise ut

Anne Britt Strømnes er en av de mange bistandsarbeiderne Mikkel Bugge og Gard B. Eidsvold har snakket med i arbeidet med *Fire forsøk på å gjøre en forskjell*. Hun hadde jobbet som billedkunstner og kulturbyråkrat i Norge i mange år da hun i 2003 bestemte seg for at hun ville gjøre noe helt annet.

– Jeg ville ha en annen virkelighet.

Siden den gang har hun reist ut og jobbet som bistandsarbeider i ett til to år av gangen, vært hjemme omtrent like lenge, før hun har reist ut igjen. Turene har som oftest gått til land i Vest- og Øst-Afrika, og hun har jobbet for Flyktningehjelpen, Redd Barna, UNESCO, UNICEF og UNHCR. Hun har ledet utdanningsprosjekt og bygget skoler.

– I kriserammede land er det viktig å begynne å bygge skoler hurtig. Trygghet, forutsigbarhet og en følelse av hverdag gir livet mening. Skolen stimulerer også barn og unge, noe som kan hjelpe dem gjennom traumene. Dessuten gir utdanning håp. Bevisste ungdommer med kunnskap kan virkelig gjøre noe for landet sitt.

Man sier gjerne at fram og tilbake er like langt. Den oppfatningen deler ikke Anne Britt.

– Nei. Turen hjem er alltid mye lengre enn turen ut. Det er mye tyngre, mye vondere å reise tilbake. Når jeg reiser ut er jeg fylt av forhåpning, forventning og spenning. Der ute ser man tydelige resultater av det arbeidet man gjør. Folk trenger deg og er takknemlige for det du gjør. Hjemme er det sjelden noen som trenger deg så sterkt. Dessuten opplever man ofte at venner og familie ikke helt skjønner hva det er du har gjort. De skjønner

ikke rekkevidden av det. De skjønner ikke at du har sett ting som de aldri vil se her, og at jobben har både en psykisk og fysisk innvirkning på deg.

Anne Britt mener at en del av prisen for å reise ut er de sterke inntrykkene man sitter igjen med.

– Jeg har sett mye som jeg kanskje ikke har hatt godt av å se. Noe av det mest grusomme jeg har opplevd var å gå inn i et menneskeslakteri i Sierra Leone nokså kort tid etter at det hadde vært i bruk av opprørshæren. Vi fant friske tenner og nye Adidas-sko. Det var nokså rått. Det var det første landet jeg reiste til, så jeg var nok ikke følelsesmessig helt forberedt.

Hun forteller også om sterke opplevelser med å intervju krigsamputerte mennesker og gjengvoldtatte jenter for å finne ut om de hadde store nok skader til at de kvalifiserte til et stort hus-prosjekt i Sierra Leone.

– Jeg måtte dokumentere skadene, ta bilder.

– ***Blir du litt immun mot slike inntrykk etter hvert?***

– Nei.

Anne Britt mener hun ser en tendens i

Norge til at man ofte forsøker å skandalisere bistandsbransjen.

– Det fokuseres vel mye på om penger har blitt brukt litt feil, synes jeg. Det er viktig å være klar over at en veldig stor andel av de pengene som blir gitt blir brukt helt riktig.

– Er du fortsatt en idealist?

– Ja, det er jeg. Jeg ser jo feil og mangler med bistandsbransjen jeg også, men det betyr jo ikke at jeg ikke har tro på det vi gjør. Jeg vet at det vi gjør hjelper.

Mange år i Afrika har ført til en sterk kjærlighet til kontinentet. Hun bygger feriehus i Kilifi i Kenya sammen med venner hun har møtt i felt.

– Jeg elsker humoren, de mange ulike kulturene, historien, stammetro, naturen. Alt er så utrolig mye mer mangefasettert enn her hjemme. Og så møter jeg mennesker som vil gjøre hva som helst for å få seg utdanning. Her hjemme har jeg inntrykk av at enkelte dropper ut av skolen fordi de ikke orker å gå hver dag.

Hun legger ikke skjul på at opplevelsene i krigsherjede land har satt sitt preg på hvordan hun ser på Norge og nordmenn.

– Jeg har nok fått mye lavere toleranse for sutring. Vi tåler så lite, synes fort synd på oss selv, og er nokså selvopptatte. Jeg kan være slik selv også. Men vi har det veldig godt. Vi har mer enn nok, og vi kan godt dele litt.

Anne Britt forteller at det vanskeligste med å reise ut er å møte urettferdigheten. Og det preger henne også når hun er hjemme.

– Ikke slik at jeg er depriment eller føler meg skadet, men det er mange ganger jeg tenker tilbake og begynner å grine fordi jeg husker noe grusomt eller fordi jeg synes det er urettferdig at jeg skal sitte her i Norge og meske meg. Jeg kan jo reise fra disse landene. De jeg har jobbet med har ikke det valget. De sitter igjen. Og derfor er det så viktig at vi sørger for at de er såpass godt rustet at de klarer det på best mulig måte.

Anne Britt er tydelig på at det livet hun har valgt har gitt henne mye, men at det også har kostet.

– Det finnes en sårhet der. Man går glipp av mye mens man er borte. Kanskje er det noen som dør, eller kanskje går noen du er glad i gjennom en krise uten at du får vært der for dem. I tillegg blir det vanskelig å stifte familie og slå seg til ro. Det har også blitt vanskelig for meg å få jobb her hjemme. Jeg har blitt 50, så alderen hjelper heller ikke. Folk forstår ikke helt hva det er jeg kan, eller de tenker det ikke er relevant.

Men selv om kostnadene kan synes store, er Anne Britt opptatt av å vektlegge at hun har vært heldig som har fått utgjøre en forskjell for mange mennesker.

– Dessuten har jeg fått leve et liv med rush og adrenalin. Jeg liker jo dette cowboylivet. Du vet hva du kommer hjem til i Norge, og det er ofte veldig kjedelig og konvensjonelt. Jeg liker jo at det skal være litt gøy.

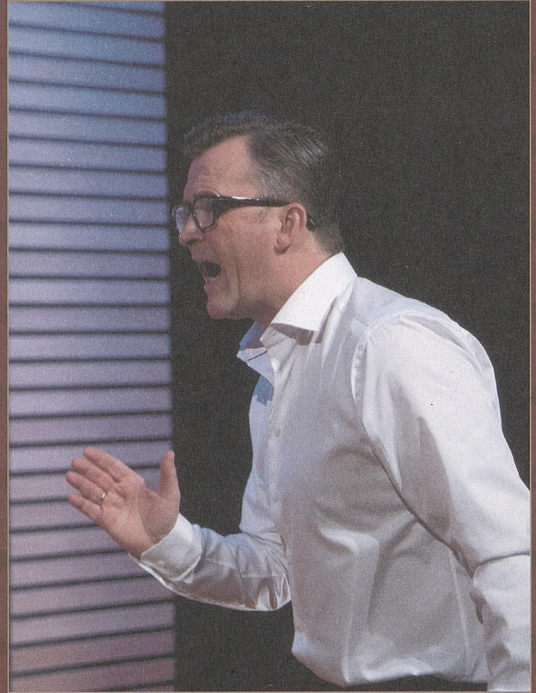
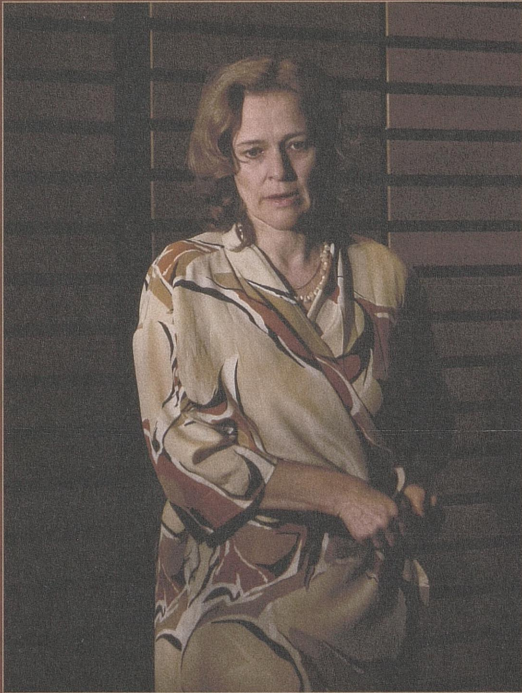
Hun bruker ofte ord som «gøy» og «spennende» når hun forteller om hva som motiverer henne. Det kan virke merkelig satt i sammenheng med alt det grusomme hun beskriver.

– Å, men det er så mye mer gøyalt enn følt, skjønner du. Du møter mye humor og glede, masse rare og morsomme folk og en voldsom vilje til å få til ting. Det blir noen hull i sjelen og følelseslivet når man lever på denne måten, men de blir jo fylt igjen av andre opplevelser. Ja, du går glipp av noe når du reiser hjemmefra, men det er jo ikke det viktigste. Det viktigste er hva jeg har utrettet. Dessuten har jeg utviklet meg, blitt klokere. Jeg har lært masse og møtt mange fantastiske mennesker. Og så har det ikke vært kjedelig.

– Tror du du kommer til å reise ut igjen?

– Det vet jeg at jeg kommer til å gjøre.

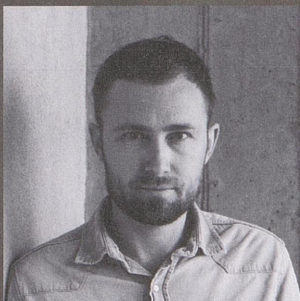

Gard B. Eidsvold | REGISSØR

Gard B. Eidsvold er skuespiller, regissør, produsent og manusforfatter. Som skuespiller har han spilt i nærmere femti teaterproduksjoner og seksti filmer. Han har vært engasjert og ansatt ved en rekke teatre, som Nationaltheatret, Det Norske Teatret, Oslo Nye Teater og Teater Ibsen. De siste årene har han jobbet som skuespiller og produsent for Statsteatret. For Teater Innlandet har han tidligere regissert forestillingen *Inntrengerne* som hadde urpremiere høsten 2014.

Mikkel Bugge | DRAMATIKER

Mikkel Bugge er dramatiker og forfatter. Han debuterte med den kritikerroste novellesamlingen *Yttersider* i 2007. For sin andre novellesamling, *Tauet*, ble han nominert til Brageprisen. Han har skrevet teaterstykkene *Velkommen* og *Drømmebyen*, som har blitt oppført på henholdsvis Hålogaland Teater og Den Nationale Scene. Han er husdramatiker ved Dramatikkens Hus i 2016-2017. Mikkel Bugge skrev manus til Teater Innlandets forestilling *Inntrengerne*.

Marit Synnøve Berg | CATHRINE

Marit Synnøve Berg er utdannet fra Statens Teaterhøgskole. Hun har spilt i en lang rekke teaterproduksjoner ved blant annet Teatret Vårt, Rogaland Teater, Nationaltheatret og Riksteatret. Fra 2000 til 2010 spilte hun tittelrollen i musikkspillet *Lady Arbuthnott – Frua på Elverhøy* i Sunndal. Marit har også mange roller bak seg innen TV, film og radio, blant annet i NRKs *Nobel – fred for enhver pris*. For Teater Innlandet har hun tidligere medvirket i *Jeg er Robin Hood*.

Ester Grenersen | YLVA

Ester er utdannet fra Teaterhøgskolen ved Kunsthøgskolen i Oslo. Hun har blant annet spilt i *Mein Kampf* på Det Norske Teatret, *De dødes tjern* ved Oslo Nye Teater og *Frøken Julie* og *Landstrykere* ved Riksteatret. Ester har også skrevet to enaktere for Vinterlysfestivalen ved Nordland Teater. Hun er medlem av frigruppen Fjerdeklases Produksjoner og har medvirket i flere filmprosjekt. For Teater Innlandet har hun tidligere spilt i *Inntrengerne*.

Terje Ranesh | TOMMY

Terje er utdannet fra Statens Teaterhøgskole. Han har jobbet ved en rekke teatre i Norge, blant annet Det Norske Teatret, Nationaltheatret, Rogaland Teater, Riksteatret og Hålogaland Teater. Han har gjort flere roller innen film og TV, blant annet i *Fritt Vilt III* og NRKs serier *Mammon* og *Mysteriet på Sommerbåten*. Terje er også kunstnerisk leder for teaterkompaniet Blendwerk.

Tom Styve | JESPER

Tom er fra Lillehammer. Han er utdannet fra skuespillerlinjen ved Norsk Institutt for Scene og Studio (NISS) og er ansatt i en åremålsstilling ved Teater Innlandet. For Teater Innlandet har han spilt i *Jeg er Robin Hood*, *Om mus og menn*, *The 39 Steps*, *Bukkene Bruse vender tilbake*, *Dikterhøvdingen*, *Det året det var så bratt*, *Skaff meg en synder*, *Pippi Langstrømpe* og *Jeppe på Bjerget*. Han har vært med i flere spel, og sammen med Stig-Werner Moe har han laget både jule- og sommershow på Lillehammer. Tom er fast medlem av improvisasjonsgruppen Kvikksløvguttene og Veslemøy.

Kristin Bengtson

SCENOGRAF OG
KOSTYMEDESIGNER

Kristin er scenograf ved Teater Innlandet. Hun var ansatt ved Hedmark Teater fra 1991 til 2010. For Teater Innlandet har Kristin vært scenograf og kostymedesigner på blant annet *Jeg er Robin Hood*, *The 39 Steps*, *Willie Nelson kjente mor mi*, *Inntrengerne*, *Det året det var så bratt*, *Drømmecontainer'n*, *Pippi Langstrømpe*, *Skaff meg en synder* og *Jeppe på Bjerget*.

Olav Nordhagen

LYSDESIGNER

Olav har vært ansatt som teknisk sjef ved Teater Innlandet siden opprettelsen i 2010. Han har vært lysdesigner på blant annet *Promise of Departure*, *Om mus og menn*, *The 39 Steps*, *Grisebondens kunst*, *Willie Nelson kjente mor mi* og *Inntrengerne*.

Morten Kjerstad

DRAMATURG OG
LYDDESIGNER

Morten Kjerstad jobber som dramaturg for Stats-teatret og har tidligere jobbet for blant annet Hålogaland Teater, Riks-teatret, Den Nationale Scene og Rogaland Teater. Han har også satt opp flere teater- og musikkforestillinger.

av **Mikkel Bugge**

FIRE FORSØK PÅ Å GJØRE EN FORSKJELL

Cathrine: Marit Synnøve Berg
Ylva: Ester Grenersen
Tommy: Terje Ranes
Jesper: Tom Styve

Regi: Gard B. Eidsvold
Scenografi og kostymedesign: Kristin Bengtson
Lysdesign: Olav Nordhagen
Lyddesign og dramaturg: Morten Kjerstad
Tekstdramaturg: Kai Johnsen

Produksjonsleder: Sigrun Breck Oustad/Lene Kristin Minge
Inspisient: Kari Dæhlin
Teknisk leder: Olav Nordhagen
Scenemester og turnéleder: Kåre Nordseth
Lydtekniker: Thorleif Silkebækken
Lystekniker: Kim-Fredrik Brennholt

Kostymeansvarlig: Lise Søraune | Rekviritør: Britt Elin Østby/Guri Bjørke
Tilvirkning scenografi: Rune Astrix Strømsæther og Jan Terje Molstad | Maskør: Miriam Lien
Markedsansvarlig: Mari Brovold Owen og Kristine Welde Tranås

Takk til Leger Uten Grenser for t-skjorter.

Urpremiere: Hamar kulturhus, Teater Innlandet scene,
9. februar 2017
Turné i Innlandet: 9. februar–12. mars 2017
Varighet: Cirka 90 minutter
Teatersjef: Janne Langaas

Det er ikke anledning til å fotografere, filme eller gjøre lydopptak under forestillingen.
Mobiltelefoner skal være slått helt av.

Under arbeidet med *Fire forsøk på å gjøre en forskjell* har Mikkel Bugge og Gard B. Eidsvold hatt samtaler med en rekke personer. Særlig vil de takke: Christopher Wilson, John Karlsrud, Anne Britt Strømnes, Christopher Eads, Rakef Ludviksen, Hanna Mollan, Tor Martin Ullsvik, Åshild Helene Eliassen, Annlaug Selstø, Dina Hovland, Arne Disch, Abraham Ayalew, Knut Holm, Julie Lillejord, Sofie Liesker, Anders Vatn, Asbjørn Lode, Asle Toje, Klaus Christian Küspert, Jens Mjaugedal, Michelle Tiatia og Marit Breen.

IDRETT OG KULTUR GIR ENERGI

Eidsiva har omtrent 200 sponsoravtaler innen kultur, bredde- og toppidrett. Fordi vi er eid av Oppland og Hedmark fylkeskommuner og 27 kommuner i Innlandet, er det naturlig at verdiene vi tjener på å produsere fornybar energi føres tilbake til der du bor.

Les mer på www.eidsiva.no/sponsing

 Følg oss på Facebook: facebook.com/Eidsiva

Eidsiva

Teater innlandet: Tom Styve, skuespiller / Kåre Nordseth, tekniker / Janne Langaas, teatersjef / Lise Sørane, leder for systua.

av Jonny Vea i samarbeid med Klem and Clay
Førerose

Urpremiere i Hamar kulturhus, Teater Innlandet scene, 2. mars 2017

HAMAR | ELVERUM | TRYSIL | RENA | KOPPANG | TYNSET | GJØVIK | LILLEHAMMER
KONGSVINGER | DOKKA | GRAN | OTTA | LOM | FAGERNES

Hva synes du om Fire forsøk på å gjøre en forskjell?

Gå inn på teaterinnlandet.no og skriv din mening, enten det er ris eller ros.

Vi vil gjerne høre fra deg!

TEATER INN LANDET

teaterinnlandet.no

ANSVARLIG UTGIVER: JANNE LANGAAS
REDAKTØR: KRISTINE WELDE TRANÅS
FORSIDEFOTO: LARS MARTIN BØE
FORESTILLINGSFOTO: KRISTIN AAFLØY OPDAN
PORTRETTER: KRISTIN BENGTON
DESIGN: TWEED
TRYKK: FLISA TRYKKERI

FORESTILLINGEN ER STØTTET AV

Dramatikkhus

FRITT ORD